

Chronologie

Indikce

Letopočty

Oddíl chronologie

1. Chronologie relativní – určuje posloupnost událostí, nikoli konkrétní data
2. Chronologie absolutní – určování v konkrétních číslech buď podle datovacích sfér starověku nebo podle našeho letopočtu
 - Datování astronomické
 - Různé chemické metody

Pomůcky pro relativní chronologii v římských dějinách

- Doba královská
- Období republiky
- Doba císařství

Doba královská

- Datace dle panování králů
 - Jeden z nejstarších a nejčastějších způsobů

Období republiky

- Dokonalejší pomůcky
- Tzv. ***Fasti consulares*** (= seznamy epónymů/ eponymoi=úředníci) – svými jmény pojmenovávají roky – každého roku 2 konzulové (např. r. 59 = *Caesare Bibuloque* *co*ss.)

- *Pontifex maximus* – zapisuje dvojice úředníků, historické události, starost o kalendář
- Konzulové nastupují r. **510 př. Kr.**
- Pozn.
 - Konzulové byli i za císařství: **na Západě do 6. stol., na Východě do 7. stol.**
 - Iterační číslice – označení kolikrát byl úředníkem

Doba císařství

- Pomůcek přibývá
- Datuje se podle let císařů, problémem je zda jde o samostatnou vládu či spolum vládu
- Nová pomůcka:
 - **INDIKCE** (od r. 312 na Západě)
 - Indictio = daňová vyhláška, několikaleté (5 a později 15leté) období (celky)

Indikce

- Ujala se v době, kdy ještě nebylo zvykem počítat léta dle pevně ustáleného letopočtu
- Indikce = číslo, které ukazuje, kolikátý je jistý rok v 15letém celku

Původ

- Tento způsob počítání vznikl v Egyptě a souvisí s placením berní (domněnka poprvé vyslovena r. 1861: de Rossi, *Inscriptiones christianae urbis Romae*)
- Nejstarší indikce pocházejí z **1. poloviny 4. století** a v nich souvisí indikce s měsícem Payni (=26.5. až 24.6. alexandrijského roku), někdy je však indikce spojována s měsícem Thoth (1. Thoth = 29.8.)

Počátek indikce

- Počátek, od něhož se 15leté kruhy začínají:
r. 3 př. Kr.
 - přesto se indikce téhož roku od sebe různí, indikce se nestřídaly všude stejně

4 typy indikcí

1. **Indikce řecká = byzantská**
2. **Indikce Bedova**
3. **Indikce římská**
4. **Indikce sienská**

Označování let

- Označování let podle konzulů
- poč. 4. stol. řada konzulů občas přerušena – vytvořeno náhradní datování obratem ***post consulatum*** se jménem konzula, který posledně úřadoval
- Ediktem císaře Justiniána r. 537 nařízeno, aby se v listinách léta označovala tímto způsobem
- Císař Justinián zavedl do datování listin také léta panování: v datech všech listin má být udán **den, měsíc, rok panování císaře, léta *post consulatum* a indikce**

Absolutní chronologie u Řeků a Římanů

- K udržení souvislosti příběhů sestrojeny letopočty čili **éry**
- **Éra** = nepřetržitá řada let počítaných od jisté významné události
- Den té události = **epocha éry**

Z antických letopočtů se udrželo do středověku jen..

1. Datování podle řeckých olympiád
2. Éra od založení města Říma

Léta od založení města Říma (*anni Urbis conditae, a. U. c.*)

- Podle éry, kterou sestavil r. 43. M. Terentius Varro na základě seznamu úředníků (tzv. fasti Capitolini) – Řím založen v 3. roce 6. olympiády
 - Epochou Varronovy éry: 21. duben 753 př. Kr.
- Tzv. éra kapitolská (*aera capitolina*) – původcem je Porcius Cato – Řím založen v 4. roce 6. olympiády